

ใบความรู้ที่ 2.1 เรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปลูกผักสวนครัว	
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปลูกผักสวนครัว	จำนวน 4 ชั่วโมง
รายวิชา ง20209 การปลูกพืชสวนครัว	จำนวน 1.0 นก. เวลาเรียน 2 ชม./สัปดาห์
กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปลูกผักสวนครัว

1. การเลือกสถานที่ที่จะปลูก

ควรเลือกสถานที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ อยู่ในแหล่งน้ำ และไม่ไกลจากที่บ้านเพื่อสะดวกในการดูแลรักษา และสะดวกในการเก็บผลผลิตมาประกอบอาหารได้ทันทีตามความต้องการ เช่น บริเวณหลังบ้าน บริเวณหน้าบ้านบริเวณริมรั้ว

2. การเลือกชนิดของพืชผักที่จะปลูก

ควรเลือกปลูกพืชผักสวนครัวให้เหมาะสม กับสภาพแวดล้อม และตรงกับฤดูกาล ดังนี้

2.1 สภาพแสงและร่มเงา

พืชแต่ละชนิดจะมีความต้องการแสงและร่มเงาที่แตกต่างกันไป ได้แก่

- พืชผักสวนครัวที่ไม่ต้องการแสงแดดตลอดทั้งวัน เช่น ชিং ข่า โหระพา สะระแหน่ ตะไคร้ กะเพรา ต้นชะพลู เป็นต้น

- พืชผักสวนครัวที่ต้องการแสงแดดตลอดทั้งวัน เช่น คื่นช่าย ถั่วฝักยาว ผักกาดเขียว กวางตุ้ง เป็นต้น

2.2 ฤดูกาล

พืชผักสวนครัวแต่ละชนิดจะสามารถเจริญเติบโตได้ในฤดูกาลที่แตกต่างกัน ได้แก่

- พืชผักสวนครัวที่ควรปลูกในฤดูฝน เช่น หอมแบ่ง ผักกาดเขียว กวางตุ้ง ผักบุ้ง ถั่วฝักยาว น้ำเต้า เป็นต้น

- พืชผักสวนครัวที่ควรปลูกในฤดูหนาว เช่น กะหล่ำดอก คื่นช่าย บรอกโคลี ผักกาดหอม มะเขือเทศ แครอท เป็นต้น

- พืชผักสวนครัวที่ควรปลูกในฤดูร้อน เช่น บวบ ฟัก มะระ ฟักทอง ผักชี เป็นต้น

- พืชผักสวนครัวที่สามารถปลูกได้ทุกฤดูกาล เช่น สะระแหน่ แมงลัก โหระพา กะเพรา กระชาย ข่า ตะไคร้ พริกชี้ฟ้า เป็นต้น

3. การป้องกันวัชพืช และกำจัดศัตรูพืช

เนื่องจากศัตรูพืชจะทำความเสียหายให้แก่ ผลผลิตของพืชผักสวนครัว การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งศัตรูพืช สามารถแบ่งออกเป็น 4 ชนิด ดังนี้

1) วัชพืช เป็นพืชชนิดอื่นๆ ที่ขึ้นอยู่ในแปลงปลูกนอกจากพืชหลัก เช่น หญ้าชนิดต่างๆ ที่ขึ้นอยู่บนแปลงปลูกพืชผักสวนครัว ซึ่งวัชพืชจะคอยแย่งอาหารและน้ำจาก พืชผักสวนครัว ทำให้พืชผักสวนครัวไม่เจริญเติบโต

วิธีการป้องกัน และกำจัด

-การตากดินก่อนปลูก โดยทิ้งไว้ระยะหนึ่งจะทำให้รากของวัชพืชแห้งและตาย การขุดทำลายและการถอนวัชพืชออกจากแปลง

-การใช้วัสดุคลุมดิน (ฟาง แกลบ พลาสติก) คลุมดินไว้จะทำให้วัชพืชตายและเมล็ดของวัชพืชจะไม่สามารถงอกได้อีก

-การใช้สิ่งมีชีวิตด้วยกันเป็นตัวกำจัด เช่น การปล่อยด้วงงวงกำจัดผักตบชวา การปลูกพืชคลุมดิน ซึ่งนิยมใช้พืชตระกูลถั่วปลูกสลับกับพืชที่ต้องการผลผลิต

-การใช้สารเคมีฉีดพ่นหรือรดบริเวณโคนต้นวัชพืช เพื่อให้วัชพืชตาย เป็นวิธีการที่นิยมใช้อย่างแพร่หลาย เพราะเห็นผลได้เร็วทันใจแต่จะต้องใช้อย่างถูกวิธี ถ้าใช้ไม่ถูกวิธีจะส่งผลเสียต่อผู้ใช้และสิ่งแวดล้อม เช่น เกิดสารพิษสะสมในตัวผู้ใช้ก่อให้เกิดโรคมะเร็ง และมีสารพิษตกค้างในสิ่งแวดล้อม ทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม

2) แมลงศัตรูพืช เป็นสัตว์ที่ไม่มีกระดูกสันหลังลำตัวเป็นปล้อง แบ่งเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนหัว ส่วนอก และส่วนท้อง มี 6 ขา แมลงศัตรูพืชทำความเสียหายให้แก่พืชเป็นอย่างมากด้วยวิธีการกัดกินใบ ลำต้น ผล ราก หรือดูดกินน้ำเลี้ยงจากต้นพืช เช่น หนอนกระทู้ หนอนกะหล่ำปลี ตั๊กแตน หนอนชอนใบ ด้วงงวง เพลี้ยไฟ เพลี้ยอ่อน เพลี้ยจักจั่น

วิธีการป้องกัน และกำจัด

-การไถพรวนดิน การปลูกพืชหมุนเวียน การใช้พันธุ์พืชที่ทนทานต่อโรคและแมลง

-การใช้มือเก็บไข่หนอน จับแมลงไปทำลาย การติดตั้งกับดักกาวเหนียวการติดตั้งกับดักแสงไฟ การใช้มุ้งตาข่าย

-การใช้สารสกัดจากสมุนไพร เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมโดยใช้สารสกัดจากสมุนไพรไปฉีดพ่นเพื่อไล่แมลงที่เป็นศัตรูพืชให้ออกจากแปลงปลูก เช่น สารสกัดจากสะเดา ไบยาสูบ กระเทียม ขมิ้นชัน ตะไคร้หอม

-การใช้สิ่งมีชีวิตจำพวกศัตรูธรรมชาติของแมลงศัตรูพืช เช่น ตัวห้ำ เป็นแมลงหรือสัตว์อื่นที่กินแมลงศัตรูพืชเป็นอาหาร ทำให้แมลงศัตรูพืชตายทันที ตัวเบียน เป็นแมลงหรือสัตว์ที่เกาะอาศัยกินอยู่ภายในหรือภายนอกลำตัวของแมลงศัตรูพืช โดยการดูดกินเลือดจากแมลงศัตรูพืชนั้นๆ

-การใช้สารเคมีหรือยาฆ่าแมลง เป็นวิธีการใช้ยากำจัดแมลงชนิดต่างๆ สารเคมีบางชนิดจะมีวิธีการฉีดพ่นให้ถูกตัวแมลงแล้วตาย เนื่องจากยากำจัดแมลงเป็นสารเคมีที่เป็นพิษร้ายแรง การใช้จะต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ เช่น แต่งกายให้มิดชิด ขณะฉีดพ่นควรยืนเหนือลม หลังฉีดพ่นเสร็จแล้วจะต้องอาบน้ำชำระร่างกายให้สะอาดทันที

3) สัตว์ศัตรูพืช

เป็นสัตว์ที่ชอบกัดกินหรือทำลายส่วนต่างๆ ของต้นพืช และผลผลิตของพืช ทำให้พืชเกิดความเสียหาย เช่น นก หนู ปูนา กระแต ค้างคาว หอยทาก หอยเชอร์รี่

วิธีการป้องกัน และกำจัด

-จับสัตว์เหล่านั้นมาทำลาย โดยใช้เหยื่อล่อ ใช้กับดัก ใช้ตาข่ายคลุมและวางวัสดุสะท้อนแสงในแปลงพืช หรือทำหุ่นไล่กาป้องกันนก

-ลดการจับทำลายสัตว์ที่เป็นศัตรูธรรมชาติของสัตว์ศัตรูพืช เช่น งูที่กิน หนูเป็นอาหาร นกกระยางที่กินปูนา

-ส่งเสริมให้ประชาชนหันมาบริโภคศัตรูพืช เช่น ปูนา

4) โรคพืช

เป็นสิ่งที่ทำให้พืชมีลักษณะอาการผิดปกติไปจากปกติ เป็นอุปสรรคในการเจริญเติบโตของพืช เช่น โรครากเน่า โรคราสนิม โรคราน้ำค้าง โรคใบจุด โรคใบหงิก โรคใบด่าง เป็นต้น

วิธีการป้องกัน และกำจัด

- ก่อนปลูกควรขุดดินตากแดดไว้ประมาณ 2 อาทิตย์
- รักษาความสะอาดบริเวณแปลงปลูกอยู่เสมอ ตัดส่วนที่เป็นโรคทิ้ง หรือ ถอนวัชพืชที่เป็นโรคไปเผา
- จัดให้แปลงปลูกมีการถ่ายเทอากาศที่เหมาะสม ไม่รดน้ำแฉะจนเกินไป
- ปลูกพืชหมุนเวียน โดยเลือกพืชต่างตระกูลกันมาปลูกหมุนเวียนกันไปตลอดทั้งปี
- ก่อนเก็บเมล็ดพันธุ์ควรคลุกด้วยสารเคมีกำจัดเชื้อรา แบคทีเรีย ก่อนที่จะนำไปปลูกในครั้งต่อไป

